

Rotterdam maakt geen haast in strijd tegen roken

De gemeenten zijn sinds zes jaar verantwoordelijk voor rookontmoediging. Rotterdam deed weinig, ondanks het hoge percentage rokers. Dit constateert Onderzoeksredactie Tabak bij een rondgang langs 4 grote en 16 middelgrote steden. Ook de nota Rotterdam Vitale Stad biedt niet veel concreets.

Ties Keyzer en Irene Schoenmacker, voor Onderzoeksredactie Tabak

De laatste dag van de kerstvakantie leent zich perfect om de kinderen te trakteren op een dagje dierentuin. Dat vinden ook de jonge gezinnen die de buggy's over het grote parkeerterrein richting de ingang van Diergaarde Blijdorp duwen en aanschuiven in de rij voor de ticketmachines. Vandaag werkt er maar één. Terwijl ouders zich om de beurt over het beeldscherm buigen, klauteren de kinderen over de grote keien achter de automaten. Tussen de stenen liggen sigarettenpeuken. Direct naast de ticketrij omringen rokers de groene rooktegel. Sigarettenrook waaiert uit.

Begin oktober sprak regering Rutte III in het regeerakkoord steun uit voor *'de doelstelling om te komen tot de rookvrije generatie.'* De gemeente Rotterdam was toen, als tweede van de vier grootste steden, al lid van de Alliantie Nederland Rookvrij - een initiatief van het Longfonds, het Koningin Wilhelmina Fonds en de Hartstichting met het doel kinderen die in 2017 worden geboren, in een rookvrije omgeving te laten opgroeien.

Veel haast maakt Rotterdam daarbij niet. In feite is ze al sinds 2011 verantwoordelijk voor rookontmoediging. Nog altijd rookt 26% van de Rotterdamse volwassenen, meer dan het landelijke gemiddelde van 23%. Volgens de gezondheidsnota Rotterdam Vitale Stad wil de gemeente dat er in 2020 'minder' rokers zijn. Stappen om dat te bereiken, zoals het rookvrij maken van sportverenigingen en speeltuinen, worden niet genomen maar 'verkend'. Een Rotterdams kind komt van voetbalclub tot schoolplein nog altijd in aanraking met roken.

Peuken in Blijdorp

In maart 2017 deed de Rotterdamse Artemis Westenberg via Facebook een oproep om roken in de wachtrijen van attractieparken te verbieden. Het is naast smerig ook schadelijk, met name kinderen en longpatiënten hebben er last van. Westenberg kreeg veel gehoor.¹ De Club van Elf, de vereniging van de grootste 21 attractieparken van Nederland waar ook Diergaarde Blijdorp lid van is, liet weten het wachtrijroken te verbieden en stelde dat alle attractieparken verbodsbordjes zouden plaatsen. Blijdorp, dat niet of nauwelijks rijen kent, greep de gelegenheid om aan verdere maatregelen te verkennen.²

Een half jaar later is daar weinig van terug te zien. Door het heel Blijdorp wandelen rokende bezoekers. Vooral bij de banken naast de eetkraampjes ligt de grond vol met sigarettenpeuken, ondanks de rooktegels die op verschillende plekken in het park zijn aangebracht. Bezoekers zitten aan de eettafels tussen de kinderen te roken.

Op de muur van de uitkijkpost bij het gorillaverblijf staat een gelieve-niet-roken icoontje op de muur, van andere verbodsborden ontbreekt ieder spoor. Op de houten tafels rond de kinderspeeltuin liggen de asbakken en rookpalen vol sigarettenpeuken. Roken wordt in Blijdorp niet ontmoedigd maar gefaciliteerd.

Hoofd marketing, communicatie en educatie Astrid Kortekaas laat weten dat er vanaf het hoogseizoen niet meer gerookt mag worden bij wachtrijen, speeltuinen en dierenverblijven waar bezoekers dicht op de dieren staan. Met verbodsbordjes is het park terughoudend: *'dat hoort niet bij de continentbeleving. Gasten moeten voelen dat ze in Afrika zijn.'* Voor de grote speeltuin wordt een uitzondering gemaakt, daar komt een bordje te staan. Ook zal personeel

¹ RTV Rijnmond, 21 maart 2017, 'Pretparken en Dierentuinen doen roken waarschijnlijk in de ban'

² RTV Rijnmond, 28 maart 2017, 'Roken in pretparkrijen wordt verboden'

bezoekers aanspreken, de asbakken verdwijnen. Dat deze maatregelen niet al zijn doorgevoerd komt omdat het beleid nog *'in ontwikkeling is.'*

Roken voor de deur

De Hogeschool Rotterdam heeft 6 hoofdlocaties. Bij de ingangen staan verboden-te-roken borden. In 2015 scherpste de onderwijsinstelling het rookbeleid aan na klachten over het rookgedrag van studenten en personeel, die vaak pal voor de ingang stonden. Nu staan de borden op enkele meters van de gebouwen. Met groene lijnen wordt aangegeven waar er gerookt mag worden. Handhaving is aan de toezichthouders, die rokers aanspreken op ongewenst gedrag.

Aan de rand van de groene lijnen van de ingangen van de Museumpark vestiging staan twee studenten te roken. Een, die zich voorstelt als Yamal, leunt tegen het verbodsbord. Als antwoord op de vraag waarom ze recht voor de ingang staan, wijst hij op de rooktegel aan de voet van het verbodsbord. 'Hier kan je je peuk kwijt.' Dat rokers hierdoor juist in de buurt van ingang blijven hangen, vindt Yamal ook wat vreemd.

Ook binnen de groene lijnen liggen genoeg sigarettenpeuken en om de zoveel tijd steekt er een student bij het verlaten van de schuifdeuren direct een sigaret op. Yamal haalt de schouders op: 'rokers jaag je niet weg met een bordje.' Van handhaving hebben zowel hij als zijn mederoker nog nooit wat gemerkt.

In een reactie laat manager Integrale Veiligheid Paul Goossens weten dat de handhavingsteams, die ook als beveiligers optreden, vanwege krappe bemensing slechts 35% van het totaal aantal openingsuren kunnen surveilleren. De gemeente heeft geen actieve rol gespeeld. Volgens Goossens reageerde de gemeente in eerste instantie enthousiast, maar blijkt het *'moeilijk om (handhavings)afspraken met de gemeente te maken.'*

Beperkt budget

De gemeente Rotterdam laat bij het rookbeleid na het voortouw te nemen. Volgens Kees van Veldhuizen, gemeentelijk beleidsadviseur volksgezondheid, heeft Rotterdam er de afgelopen jaren voor gekozen het *'beperkte budget'* te focussen op sporten, gezond gewicht en mentale gezondheid. De stad spendeert €15.000 aan tabaksontmoediging, hiervan gaat €8.500 naar het project Stoptober. Volgens van Veldhuizen zijn landelijke maatregelen als accijns veel effectiever.

In plaats daarvan leunt ze op initiatief van maatschappelijke instanties. Dat is er, maar in te weinig getalen om als serieuze stap naar een rookvrij Rotterdam te kunnen zien. Zo is volgens Van Veldhuizen het Plaswijckpark rookvrij en zijn er 8 sportverenigingen die vanuit zichzelf met rookpreventie aan de slag. Rotterdam telt alleen al 45 voetbalclubs en 9 hockeyverenigingen. Blijft het initiatief van onderaf uit, dan doet het resultaat dat ook. Stuiten de maatschappelijke instanties op handhavingsproblemen, dan schiet de gemeente nauwelijks te hulp.

Kees van Veldhuizen is niettemin hoopvol: *'Als je over een half jaar belt is het weer heel anders.'* Op basis van de bevindingen van Onderzoeksredactie Tabak is het lastig om dit optimisme te delen. Er is in de jaren dat de gemeente verantwoordelijk is voor het rookbeleid, te weinig resultaat geboekt om te doen geloven dat Rotterdam in de komende jaren inderdaad rookvrij wordt.

© **Onderzoeksredactie Tabak 2018. Dit artikel en bijbehorende gegevens mogen met bronvermelding worden overgenomen**